

UPPDRAGETS UPPHÖRANDE

7 § Om valet till fullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har skett genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdraget för de förtroendevalda som har valts av fullmäktige två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. Detsamma gäller om extra val till fullmäktige har hållits.

När omvalet eller sammanräkningen eller extra valet har avslutats, ska fullmäktige förrätta nytt val av förtroendevalda för återstoden av mandattiden. Lag (2010:1414).

4

I bestämmelsen regleras bl.a. verkan av omval av fullmäktige för de förtroendevalda som valts av den tidigare fullmäktigeörsamlingen. Lagreglerna infördes år 1981.²²⁶ Bakgrunden till bestämmelsen är att en eventuell ändring av majoritetsförhållandena i fullmäktige vid omval eller rättelse ska få genomslag också på nämndsidan. Bestämmelsen avser alla förtroendevalda, även revisorerna.

Från den 1 januari 2011 har ett tillägg gjorts som skapar garantier för att en eventuell ändring av majoritetsförhållandena i fullmäktige efter ett *extra val* får genomslag i nämndens sammansättning. Av bestämmelsen framgår att uppdraget för de förtroendevalda ska upphöra två månader efter det att ett extra val har hållits.²²⁷

Eftersom det i kommunallagen saknas bestämmelser om val av kommunal- och landstingsråd, får kommunerna och landstingen själva avgöra om sådana val ska göras om.

Om valbarheten upphör

8 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast. Fullmäktige får dock besluta att en förtroendevald som valts av fullmäktige får ha

²²⁶ SFS 1981:1105, prop. 1981/82:4, KU/12 och därefter justeringar i SFS 1987:1337, prop. 1987/88:21, 227 SFS 2010:1414, prop. 2009/10:80 s. 319.

kar sina uppdrag under återstoden av mandattiden. Lag (2002:249).

Enligt huvudregeln i 4 kap. 8 § första meningen upphör ett uppdrag genast om en förtroendevald upphör att vara valbar. Valbarhetsvillkoren är alltså villkor för rätten att inneha uppdraget under mandatperioden. Om någon blir obehörig – t.ex. på grund av folkbokföring i en annan kommun – är han eller hon skyldig att avgå så snart obehörigheten har inträtt. Det ankommer på den förtroendevalde själv att annåla detta. Obehörigheten inträder dock automatiskt.

Den andra meningen infördes genom SFS 2002:249. Ändringen innebär att fullmäktige numera får besluta att en förtroendevald som valts av fullmäktige (dvs. förtroendevalda i nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer och revisorsersättare) får stanna kvar på sina uppdrag under återstoden av mandattiden, trots att personen inte längre är folkbokförd i kommunen. Det förutsätts att den enskilde begär att få behålla sitt uppdrag. Bestämmelsen innebär alltså ingen rättighet för den förtroendevalde. Syftet med bestämmelsen är att den som under en begränsad period är bosatt och folkbokförd på annan ort, exempelvis för studier, ska kunna ges möjlighet att behålla sina uppdrag under återstoden av mandatperioden. I fullmäktiges bedömning om den enskilde ska få behålla sitt förtroendeuppdrag bör enligt förarbetena bl.a. vägas in om den förtroendevalde avser att flytta tillbaka till hemkommunen när studier eller motsvarande har slutförts och om den förtroendevalde har reella möjligheter att delta i sammanträden i hemkommunen.²²⁸ Reformen medför att en förtroendevald kan ha uppdrag både i den gamla och den nya kommunen, om den förtroendevalde blir vald genom fyllnadsval under mandatperioden i den nya kommunen. Enligt förarbetena bör en sådan situation undvikas genom att den som nomineras till ett fyllnadsval tillfrågas om han har några uppdrag i den gamla kommunen.²²⁹

Ett förkortat mandat kan återvinnas endast genom nytt val, RÅ 1946 ref. 25.

²²⁸ Prop. 2001/02:80 s. 138.

²²⁹ Prop. 2001/02:80 s. 92.

4